

PROVINSIALE EKSAMEN

NOVEMBER 2022

GRAAD 11

**REKENINGKUNDE
(VRAESTEL 2)**

TYD: 2 uur

PUNTE: 150

13 bladsye + 1 formule bladsy en 'n antwoordboek van 11 bladsye

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDBOEK word voorsien waarin ALLE vrae beantwoord moet word.
3. 'n Formuleblad vir die finansiële aanwysers word voorsien aan die agterkant van die vraestel. Jy kan dit gebruik indien nodig.
4. Wys ALLE bewerkings om deelpunte te verdien.
5. Waar van toepassing, rond af tot die naaste rand. Alle ander berekenings moet tot EEN desimaalpunt afgerond word.
6. Lees die instruksies van elke vraag sorgvuldig deur en volg dit noukeurig.
7. Leerders sal punte verbeur vir:
 - Die gebruik van nie-gestandaardiseerde afkortings
 - Oorskryf van syfers of woorde
 - Oorbodige/vreemde items
8. Jy mag 'n nie-geprogrameerbare sakrekenaar gebruik.
9. Jy mag blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
10. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer die vraestel beantwoord word. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	TYD IN MINUTE
1	Versoenings	40	32 minute
2	Koste Rekeningkunde	40	32 minute
3	BTW en Voorraadstelsels	30	24 minute
4	Kontantbegroting en Geprojekteerde Inkomstestaat	40	32 minute
	TOTAAL	150	120 minute

VRAAG 1: VERSOENINGS**(40 punte; 32 minute)****MAMBA HANDELAARS****BANKVERSOENINGS**

Mamba Handelaars het 'n nuwe boekhouer aangestel wat sukkel om 'n Bankversoeningstaat vir Junie 2022 op te stel.

GEVRA:**1.1 KONSEPTE**

Kies die korrekte woord/e wat by die stelling hieronder sal inpas. Skryf slegs die antwoord langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.5) in die ANTWOORDBOEK.

wesenlikheid; omsigtigheid; debiet; krediet; KOJ; KBJ debietkaart; kredietkaart; laste; bate

(5)

1.1.1 'n _____ saldo op die Bankstaat is 'n ongunstige saldo.

1.1.2 Rente gekrediteer op die Bankstaat word aangeteken in die _____.

1.1.3 Diensgelde en OTM depositofooie is bymekaar getel en aangeteken as bankkoste volgens die _____ konsep.

1.1.4 'n _____ word gebruik om goedere en dienste van verskaffers te koop en die bedrag word op 'n latere stadium aan die bank terugbetaal.

1.1.5 'n Ongunstige saldo in die bank word in die _____ kant van die besigheid se boeke aangeteken.

1.2 Gebruik die volgende inligting wat geneem is uit die rekeningkundige rekords van Mamba Handelaars.**GEVRA:**

1.2.1 Bereken die korrekte totale van die Kontantontvangstejoernaal en die Kontantbetalingsjoernaal.

(10)

1.2.2 Berei die Bankversoeningstaat voor op 30 Junie 2022.

(8)

INLIGTING:
A Uittreksel uit die Bankversoeningstaat op 31 Mei 2022

	DT	KT
Saldo volgens Bankrekening	15 600	
Uitstaande deposito's	8 800	
Uitstaande EFO's Nr. 178	5 900	
Nr. 201	1 750	
Nr. 220	7 350	
Nr. 225	5 500	
Saldo volgens Bankstaat		27 300

B Die saldo op die Bankstaat op 30 Junie 2022 is R11 892 (gunstig).

C Die Kontantjoernale het die volgende totale op 30 Junie 2022, voordat die Bankversoeningstaat voltooi is:

KONTANTONTVANGSTES	R20 420
KONTANTBETALINGS	R29 070

D Die volgende items verskyn op die Bankstaat vir Junie 2022, maar nie in die Kontantjoernale vir Junie 2022 nie:

- EFO nommers 201 en 220
- Deposito van R8 800
- 'n Direkte deposito van R3 500 is deur die huurder gemaak vir huur vir Julie 2022.
- Bankkoste van R260
- 'n Debietkaartbetaling van R250 vir die koop van nuwe ruitveërs vir die voertuig
- Rente van R52 op die kredietsaldo.

E Die volgende items verskyn op die Kontantjoernale vir Junie 2022 maar nie op die Bankstaat nie.

- EFO nommer 250 vir skryfbehoeftes gekoop en EFO nommer 251 vir brandstof vir die eienaar se persoonlike voertuig van R2 300 en R1 700 onderskeidelik.
- 'n Uitstaande deposito van R750 van 'n kliënt.

F Die volgende foute is opgemerk tydens die voorbereiding van die Bankversoeningstaat vir Julie.

- EFO nommer 178 is verkeerd in die Kontantbetalingsjoernaal van Mei 2022 aangeteken. Die regte bedrag van R2 300 verskyn op die Bankstaat vir Junie 2022.
- EFO nommer 225 is verkeerd aangeteken in die Kontantbetalingsjoernaal vir Mei 2022. Die korrekte bedrag van R10 450 verskyn op die Bankstaat vir Junie 2022.

1.3 KREDITEUREVERSOENING

ADAMJEE FOODS

Adamjee Foods is 'n restaurant in Sandton, Gauteng. Dié besigheid maak voorsiening vir werkers in die omgewing en voorsien hulle van gesonde maaltye tydens tee- en middagetepouses. Adamjee Foods het 'n rekening by Kajee Meats waar hulle vleis koop.

GEVRA:

- 1.3.1 Gebruik die tabel wat verskaf word in jou ANTWOORDBOEK om die Krediteuregrootboek van Adamjee Foods te versoen met die staat wat aan die einde van April 2022 van Kajee Meats ontvang is.

Skryf slegs die bedrae in die toepaslike kolom met 'n plus (+) of (-) teken om 'n toename of afname in die saldo aan te dui.

Bereken die korrekte saldo/totale aan die einde van die maand. (13)

- 1.3.2 Kajee se boekhouer het hom aangeraai om op te hou om kontantbetalings van die besighede te aanvaar wat hy van vleis voorsien. Hy is aangeraai om te versoek dat alle betalings elektronies gedoen moet word deur die kliënte se nommers as verwysings te gebruik. Bespreek TWEE voordele van die gebruik van hierdie betaalmetode. (4)

INLIGTING:

- A Die saldo's op 30 April 2022 voor die voltooiing van die Krediteureversoening was soos volg.**

Adamjee Foods Krediteuregrootboek	R56 500
Rekeningstaat van Kajee Meats	R67 500

- B Foute en weglatings wat tydens die versoeningsproses ontdek is.**

- Die beginsaldo op 1 April 2022 in die Krediteuregrootboek van Adamjee Foods is aangeteken as R76 000 in plaas van R67 000.
- Voorraad ten bedrae van R2 500 wat deur Adamjee Foods teruggestuur is, is nie in die rekeningstaat van Kajee Meats aangeteken nie.
- 'n Faktuur van R11 000 wat deur Kajee Meats uitgereik is, is nie in die Krediteuregrootboek van Adamjee Foods aangeteken nie.
- Voorraad van R6 000 wat deur Akojee Foods teruggestuur is, is per ongeluk aangeteken as Adamjee Foods op die staat wat van Kajee Meats ontvang is.

- v 'n Kontant betaling van R5 000, van Adamjee Foods is nie opgeteken in die staat wat is vanaf Kajee Meats ontvang. Na ondersoek is ontdek dat Kajee Meats nie 'n kwitansieboek gehad het op die dag waarop die geld ontvang is nie, daarom is geen brondokument uitgereik nie. Daar word aanvaar dat Adamjee Foods reg was.
- vi Rente van R500 gehef deur Kajee Meats op die oortrokke rekening van Adamjee moet gekanselleer word aangesien die rekening betyds betaal is.
- vii 'n Faktuur vir R3 500 ontvang vanaf Kajee Meats was ingeskryf as 'n debietnota in die Krediteuregrootboek van Adamjee Foods.

40

VRAAG 2: KOSTE REKENINGKUNDE

(40 punte; 32 minute)

2.1 KONSEPTE

Dui vir elke item hieronder die toepaslike kostekategorie uit die volgende opsies. Skryf slegs die woord/e langs die vraagnommers (2.1.1 tot 2.1.5) in die ANTWOORDBOEK.

Verkoop en verspreiding; Direkte materiaal; Fabrieksbokoste; Indirekte arbeid; Administrasie

- 2.1.1 Lone betaal aan die fabrieksvoorman
- 2.1.2 Advertensie
- 2.1.3 Kantoor telefoon
- 2.1.4 Materiaal gebruik om die finale produk te maak
- 2.1.5 Versekering betaal deur die fabriek (5)

2.2 FASHION JEANS VERVAARDIGERS

Jy word voorsien van die volgende inligting met betrekking tot Fashion Jeans Vervaardigers. Die finansiële jaar eindig elke jaar op 28 Februarie.

GEVRA:

Berei die volgende rekeninge voor in die Algemene Grootboek.

LET WEL: Daar word van jou verwag om alle rekeninge te balanseer.

- 2.2.1 Grondstofvoorraad (8)
- 2.2.2 Fabrieksbokoste (12)
- 2.2.3 Goedere-in-bewerking Voorraad (5)
- 2.2.4 Klaarprodukte Voorraad (3)

b.o.

INLIGTING:

A Die volgende saldo's het in die boeke van Fashion Jeans Vervaardigers verskyn.

	28 Februarie 2022	1 Maart 2021
Grondstof Voorraad	54 000	72 000
Verbruiksgoedere voorhande (indirekte materiaal)	3 800	7 000
Goedere-in-bewerking Voorraad	62 000	81 000
Klaarprodukte Voorraad	165 000	138 000

B Opsomming van die transaksies vir die jaar geëindig op 28 Februarie 2022

Grondstof voorraad aangekoop vir kontant gedurende die jaar	850 000
Vraggeld op aankope van grondstof voorraad aangekoop	53 000
Doaneregte betaal	124 000
Advertensie betaal	55 000
Lone: Fabriekswerkers	763 000
Fabriek skoonmaker	72 000
Fabrieksvoorman se salaris	142 000
Huur betaal	320 000
Water en elektrisiteit betaal	28 000
Indirekte materiaal aangekoop	43 000
Diverse uitgawes betaal	17 400
Kantoorassistent se salaris vir die jaar	130 000
Kommissie betaal aan die verkoops personeel	100 000
Versekering betaal	42 000
Motorvoertuig uitgawes: Verkoop en verspreiding	25 200
Administrasie	56 000
Skryfbehoeftes en drukwerk betaal (alles administrasie)	11 000

C Addisionele inligting en aansuiwerings:

1. Grondstof voorraad wat R127 500 kos, en wat op krediet gekoop is van Alt Traders, 'n buitelandse maatskappy, is nie aangeteken nie. Doeaneregte van 15% op hierdie aankope wat betaal is, is nie aangeteken nie.
2. Huur en diverse uitgawes word geallokeer volgens die vloeroppervlakte wat gebruik word. Fabriek 80%, kantoor 5% en winkel 15%.
3. Versekering moet in die verhouding van 4:1:1 aan die fabriek-, verkoops- en verspreidings- en administratiewekoste onderskeidelik toegedeel word.
4. Water en elektrisiteit van R21 000 word in die fabriek gebruik. Die res word gelykop verdeel tussen die administrasie- en verkoopsdepartemente.

2.3 LITTLE ANGELS SPEELGOED VERVAARDIGERS

Little Angels Toy Vervaardigers vervaardig bromponies vir kleuters. Die onderstaande inligting is uit die rekeningkunde rekords vir die finansiële jaar geëindig 28 Februarie 2022 geneem.

GEVRA:

- 2.3.1 Verskaf berekeninge om te bewys dat die gelykbreekpunt 507 eenhede is vir die jaar geëindig 28 Februarie 2022. (3)
- 2.3.2 Verduidelik deur syfers te gebruik, waarom die eienaar nie gelukkig met die gelykbreekpunt is nie. (2)
- 2.3.3 Die eienaar het plastiek uit Botswana ingevoer. Sy wil oorsakel na 'n plaaslike verskaffer wat plastiekmateriaal van 'n laer gehalte verskaf.

Stem jy saam of nie saam met haar besluit nie. Gee 'n rede vir jou antwoord. (2)

INLIGTING:

Die volgende inligting is onttrek uit die boeke van Little Angels Toy Vervaardigers.

Verkoops- en verspreidingskoste per eenheid	R860
Veranderlike koste per eenheid	R590
Vastekoste	R136 890
Aantal eenhede vervaardig en verkoop	480 eenhede
Gelyksbreekpunt	507 eenhede

VRAAG 3: BTW EN VOORRAADSTELSELS

(30 punte; 24 minute)

3.1 BTW

KAMA WINKELS

Jy word voorsien van 'n uittreksel uit die boeke van Kama Winkels, 'n geregistreerde BTW onderneming. Goedere is onderhewig aan 'n BTW koers van 15%.

GEVRA:

- 3.1.1 Sê of die volgende stelling WAAR of ONWAAR is. Verduidelik die rede vir jou antwoord.

Alle goedere is onderhewig aan 'n BTW koers van 15% in Suid Afrika. (4)

- 3.1.2 Bereken die bedrae gemerk **A – D** in die onderstaande tabel. (4)

INLIGTING:

BTW uitgesluit	BTW ingesluit	BTW
A	R736 000	B
R4 600	C	
R890 000		D

3.2 VOORRAADSTELSELS

Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Skryf slegs Waar of Onwaar langs die vraagnommers (3.2.1 tot 3.2.5) in jou ANTWOORDBOEK.

- 3.2.1 Vraggeld op verkope verhoog die waarde van handelsvoorraad wanneer die periodieke voorraadstelsel gebruik word.
- 3.2.2 Een voordeel van die deurlopende voorraadstelsel is dat veediefstal maklik opgespoor kan word.
- 3.2.3 Koste van verkope word aan die einde van 'n sekere tydperk in die deurlopende voorraadstelsel bereken.
- 3.2.4 Die periodieke voorraadstelsel word hoofsaaklik gebruik wanneer groot hoeveelhede hoëkoste-items verkoop word.
- 3.2.5 Die deurlopende voorraadstelsel is duur om te administreer. (5)

S. SMITH

- 3.3 Die onderstaande inligting wat verskaf word, hou verband met 'n besigheid wat deur S. Smith bestuur word wat skool sonhoede verkoop. Die besigheid gebruik die Periodieke Voorraadstelsel. Die finansiële jaar eindig op 30 September 2022.

GEVRA:

- 3.3.1 Bereken die koste van verkope vir die jaar geëindig 30 September 2022. Wys alle berekeninge. (12)
- 3.3.2 Bereken die omsetsnelheid van voorraad vir 2022. (5)

INLIGTING:

Saldos/Totale in Algemene Grootboek

	30 September 2022	1 Oktober 2021
Voorraad van skool sonhoede	?	34 000
Krediteurekontrole	96 000	103 000

Addisionele aansuiwerings wat nog nie in berekening gebring is nie:

- A. Skool sonhoede word op krediet aangekoop deur die besigheid.
- B. Die verskaffer vra R500 afleweringkoste per aflewering. 19 afsonderlike bestellings is gedurende die jaar gemaak en afgelewer.
- C. Krediteure is gedurende die boekjaar R424 570 betaal.
- D. Vier sonhoede met 'n kosprys van R80 elk is beskadig en is teruggestuur aan die verskaffer gedurende die finansiële jaar.
- E. Ou voorraad ten waarde van R12 000 is as 'n donasie aan die plaaslike weeshuis geskenk.
- F. Volgens die jaar einde fisiese voorraadopname, was 275 hoede met 'n kosprys van R90 elk voorhande.

VRAAG 4: KONTANTBEGROTINGS EN GEPROJEKTEERDE INKOMSTESTAAT (40 punte; 32 minute)

4.1 KONTANTBEGROTINGS EN GEPROJEKTEERDE INKOMSTESTAAT

JADEN WINKELS

Die volgende transaksies is geneem uit die rekords van Jaden Winkels vir die tydperk geëindig 31 Oktober 2022.

Voltooi die tabel in die ANTWOORDBOEK deur die bedrae in die toepaslike kolom/me in te vul.

(8)

Voorbeeld: Die skryfbehoeftrekening vir Oktober 2022, R5 870 is met 'n EFO betaal

Nr.	Bedrag in Kontantbegroting vir Oktober 2022		Bedrag in die Geprojekteerde Inkomstestaat vir Oktober 2022	
	ONTVANG	BETAAL	INKOMSTE	UITGAWES
Voorbeeld	0	R5 870	0	R5 870

Transaksies:

- 4.1.1 Totale waardevermindering op tasbare bates vir die finansiële jaar wat eindig op 31 Oktober 2022 bedra R15 870.
- 4.1.2 Kontantbetaling aan krediteure vir Oktober 2022 sal na verwagting R92 950 wees nadat korting van R3 260 vir vroeë betaling in ag geneem is.
- 4.1.3 'n Paalement van R8 580 op die lening sal na verwagting op 5 Oktober 2022 betaal word. R580 van hierdie bedrag is rente op lening.
- 4.1.4 Die verwagte kontantverkope vir Oktober 2022 is geraam op R134 960. Die winsopslag is 40% op kosprys.

4.2 KONTANTBEGROTING

TRYHARD WINKELS

Die inligting hieronder hou verband met Tryhard Winkels. Hul finansiële jaar eindig op 30 September 2022.

GEVRA:

- 4.2.1 Stel die Debiteure Invorderings Skedule op vir September en Oktober 2022. (10)
- 4.2.2 Bereken die ontbrekende bedrae wat deur die letters **A** tot **J** in die Kontantbegroting vir September en Oktober 2022 aangedui word. (22)

INLIGTING:

1. **Uittreksel uit die Kontantbegroting vir die periode September en Oktober 2022**

Kontantontvangste	September	Oktober
Kontant verkope	168 000	A
Invordering van debiteure	43 700	B
Huurinkomste	15 000	C
Kontantbetalings		
Kontant aankope	20 000	D
Betaling aan krediteure	29 100	E
Diverse uitgawes	F	6 000
Lening	10 000	--
Rente op lening (12%)	500	G
Salarisse	H	42 000
Onttrekkings	I	J

2. **Verkope en Aankope**

Maand	Krediet Verkope	Krediet Aankope
Augustus	57 000	27 000
September	?	30 000
Oktober	55 000	33 000
November	54 600	36 000

Let wel: Krediet verkope is 25% van die totale verkope.

3. Daar word van debiteure verwag om soos volg te betaal:
- 50% in die maand waarin die transaksie plaasvind onderhewig aan 5% korting
 - 30% in die maand wat volg op die transaksie maand
 - 15% in die tweede maand na die transaksie
 - 5% sal afgeskryf word as oninbare skuld in die derde maand

4. Huur sal op 1 Oktober verminder met 15% .

5. Krediet aankope is 60% van die totale aankope.

Krediteure word een maand na die aankope betaal en dan ontvang ons 3% korting.

6. Diverse uitgawes vermeerder met R800 elke maand.

7. **Saldo op 1 September 2022**

Lening: Big Bank	50 000
------------------	--------

8. 'n Deel van die lening sal op 30 September 2022 terugbetaal word.

9. Salarisse sal met 5% verhoog vanaf 1 Oktober 2022.

10. Eienaar beplan om R15 000 kontant per maand te onttrek vir persoonlike gebruik. Hy sal ook 'n addisionele R2 000 se skryfbehoeftes huis toe neem vir sy kinders in Oktober.

40

TOTAAL: 150

EINDE

FORMULEBLAD

$\frac{\text{Bruto Wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto Wins}}{\text{Koste van Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto Wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Totale Verdienste Deur Vennoot}}{\text{Gemiddelde Vennotebelang}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto Wins}}{\text{Gemiddelde eienaarsbelang}} \times \frac{100}{1}$	
Bedryfsbates: Bedryfslaste	Bedryfsbates – Voorraad: Bedryfslaste	
$\frac{\text{Gemiddelde Debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365}{1} \text{ of } \frac{12}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde Krediteure}}{\text{Kredietaankope of Koste van Verkope}} \times \frac{365}{1} \text{ of } \frac{12}{1}$	
$\frac{\text{Gemiddelde Voorraad}}{\text{Koste van Verkope}} \times \frac{365}{1} \text{ of } \frac{12}{1}$	$\frac{\text{Koste van Verkope}}{\text{Gemiddelde Voorraad}}$	
Nie Bedryfslaste: Vennotebelang	Totale bates: Totale laste	
$\frac{\text{Vaste Koste}}{\text{Verkoopprys per eenheid} - \text{Veranderlike koste per eenheid}}$		